

Ευκαταλέγομαι μεταξύ αυτών που είχαν τη καλή τύχη να χαρούν τη Σούτα αρ. 2' του Μίκη Θεοδωράκη στη συναυλία της ορχήστρας της Γαλλικής Ραδιοφωνίας.

Μετά διάβασα τα βικαινετικά λόγια του αρμόδιου κριτικού σας, που ήταν " σωστά " και " συνετά " σε βαθμό που ο αναγνώστης σου τελικά, δεν σχηματίζει γνώμη για το γεγονός, αν βέβαια αποτελεί γεγονός γεγονός ή Σούτα αρ. 2.

Παυτό και παρά τη παραώση της μη επικοινωνίας του κοινού με τους ειδικούς κριτές σου γράφω μερικά ερωτήματα δημιουργημένα απ τη κριτική.

Θα ήταν υπερβολική απαίτηση να αναλύονταν η σουίτα, όχι βέβαια μέεε αποσπασμάτων του προγράμματος όπως επιχειρείται στη διατύπωση των προσωπικών αντιλήψεων, του αρμόδιου κριτικού σου. Δέν θα ήταν σωστό να μελετηθεί και να αξιολογηθεί το ιδεολογικό περιεχόμενο του έργου που δέν εξαντλείται εις την γενική φιλοφρόνηση "ανθρωπιστικός";

Τό γεγονός ότι οι στίχοι του μεγάλου Βάρναλη ενσωματώνονται σε μία δημιουργία απ τις πιο αντιπροσωπευτικές της νέας μουσικής σχολής ~~πέρα~~ πέρα από την απλή αναφορά δέν δημιουργεί θέμα για μία έστω πρώτη "σοβαρή έκτίμηση" της επίδρασης που ασκούν οι μεγάλοι της πόησης με το πιο βαθύ, ανθρώπινο και κοινωνικό περιεχόμενο;

"Όμως και αν ακόμα υπήρχαν απαντήσεις σ'αυτά τα ερωτήματα, δέν θα μεταγγιζόταγε στους αναγνώστες σου η απήχηση που βρήκε στο κοινό τό έργο. Ένα κοινό που δονίστηκε και όδνησε τό θέατρο με άουρήθιστες εκδηλώσεις. Τα χειροκροτήματα που κράτησαν ώρα. Οι φωνές ΜΠΑΒΟ ΘΟΔΩΡΑΚΗ. Οι νέοι που θρόιοι ζητούσαν τό συνθέτη και άλλο έργο του, ή φανερή συγκίνηση που τυπώθηκε στα πρόσωπα κλπ, κλπ..;

Μου επιτρέπεις όλα αυτά να τα θεωρώ άπαραίτητα και να μη θέλω να σου φάω πολύτιμο χώρο συνεχίζοντας.

Άλλά όταν στο σπίτι μας κάτι μεγάλο γίνεται αξίζει και να τό προβάλουμε και να τό μελετάμε.

Μέ αγάπη

Γαζιάρη

της και παρακευ.

Επίσης πολύ έξω απ' το θέμα είναι να κρινονται τα ρεμπέτικα απ' τα λόγια. Πρώτα πρώτα είναι κοινωνικό ζήτημα το πως και ποτε θ' αλλιάξουνε τα λόγια. Όμως θα διατηρηθῆ το μουσικό στοιχείο και μετά τους χασικλήδες και τους πορτοφολάδες αν είναι στερεό, καθώς πιστεύω πως είναι. Μά και καθώς είναι, τα λόγια πάλι εκφράζουνε πάθος, κέρυ παράπονο και νοσταλγίες ἔσω και ξεπεσμό με τρόπο ἄ μ ε σ ο δίχως λογοτεχνική φροντίδα μά και δίχως ψευτιές και φιλολογία. Είναι δηλαδή κατά τῆ γνώμη μου πολύ βαθύτερες και πιο ἀνόητος ξεπεσμός να τραγουδιέται το " Ἀρπαζούρ το θαλασσί" και " στο γτιβάνι ἐγώ και σύ" παρά ~~ὁ Μανώλης Τραμπούρας~~ " ^{ὁ Ἀντρέ Ζεζέρ} ". Κι' αν δεχτοῦμε πως ἡ ἀνθρώπινη δυστυχία χρειάζεται νέρωμα και ξεγέλασμα, τότες ἕνα βιβλίο τοῦ Γκόρμη πρέπει νᾶναι κατώτερο απ' το "Θησαυρό" και τότες καλά μάς κάνουνε οἱ Ταινίες τοῦ ἀμερικάνικου κινηματογράφου.

Τέλος και τα "Μπουζούκια πάρτυ" δέν μποροῦνε να γελειογραφησουνε τῆ σημασία τῆς λαϊκῆς μουσικῆς. Κι' ὁ Συρτός διασύρθηκε, κι' ὁ Ἄητός στις κοσμικῆς συγκεντρώσεις. Δέν ὑπάρχει και κανένα καλό πράμα που να μῆ διασυρθῆ λίγο πολύ. Και τὸν Παρθενῶνα τὸν καταντήσανε σά φωτεινῆ ρεκλάμα, σάν Καλμόλ. Μάλιστα είναι και μέτρο τῆς ἀξίας το πως διασύρεται και πάλι δέν ξεφτᾶ. Κι' ὅτι βγαίνει απ' τὴν πλούσια κι' ἄρεση ἐμπνευση τοῦ λαοῦ χωρὶς λόγιες ἐπεμβάσεις, ἀργά ἢ γρήγορα θα γνωριστῆ πως είναι και στή μουσικῆ το πιο στερεό θεμέλιο.

Β. Χατζηθανασίου

Πέραν ἰσὸς τοὺς διάφορους λόγους ποὺ δικαιολογοῦν ἡδοναίτες καὶ ~~κ~~
~~α~~ τὸ κοινὸς σου καὶ οἱ καλλιτέχνες ἡπαιτοῦν μὴ σοβαρῆ καὶ ὑπεθθυη
 κριτικῆ παρουσίᾳ τῆς πνευματικῆς ζωῆς.

Δυστυχῶς ὅμως δὲν εἶναι μόνον οἱ ὀβσιαστικὲς παραλήψεις ἀλλὰ καὶ οἱ
 ἀξιολογήσεις ἐν ἑνὸς ὅθεν προοδευτικῶν αἰσθητικῶν ἀντιλήψεων ποὺ ὀη-
 μιουργοῦν ὄχι μὴ σοβαρὸ αἰσθητικὸ ἀλλὰ πολιτικὸ πρόβλημα.

Ἀπλοῦς ἡ ἑφημερίδα ἠποδέχεται τόσο φανερά λαθεμένες τάσεις, τὸ προ-
 οδευτικὸ κίνημα ποῦν καὶ στήν τέχνη ἐκφράζει τὸ ὀβσιαστικὸ προοδευτικὸν
 ἠποδέχεται τίς καθοδηγητικὲς παρατηρήσεις τοῦ κριτικοῦ τῶν ἐκαστικῶν
 τεχνῶν;

Αὐτὸς εἶναι καὶ ὁ λόγος ποὺ μὲ σπράχνει νὰ σοῦ γράψω καὶ νὰ σοῦ
 μεταδώω τὴν κατάλληλὴν μου χρησιμοποιοῦ τὸν μὴ ἴσκιον ὄρο γιὰ τὴν κριτικὴ
 παρουσίαση τοῦ γλυπτῶν Κλουβότου.

Ὅποιος ἐπισκέφθηκε τὴν ἐκθεσὶν του αἰσθάνθηκε αὐτὸ τὸ δυνατὸ τραυ-
 ματισμὸ τοῦ ἄγνωστο ποὺ γίνεται τέχνη τῆς ὕλης ποὺ δαμάσθηκε ἀπόκτησε δική του
 ζοῆ καὶ τὴν μεταγίγξει.

Σ' αὐτὴ τὴν ἐποχὴ ὅπου ἡ ἀντίστασις θάβεται ἢ γίνεται ἄντιγόννη ἡ
 ἐκθεσις αὐτὴ μαζὶ μὲ μερικὲς ἄλλες εἶναι μὴ ἐλπίδα γιὰ τὸ μέλλον τῆς τέ-
 χνης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ μας.

Ἐπρεπε ἰσὸς τὴν πρώτη ἡμέρα ποὺ ἀνοιξε ἡ ἑφημερίδα μὴ μελήθη νὰ
 φωνάξῃ γι' αὐτὸ τὸ σημαντικὸ γεγονός, ἔπρεπε ἡ αἴθουσα νὰ κατακλεισθῆ ἰσὸς
 τοὺς ἰσὸς ἀνθρώπους γιὰ νὰ ὀδῶν τοὺς ἄγνωστο καὶ τὴν μορφήν τους σὲ μνη-
 μετο.

Ἐν αὐτοῦ ἀνακαλύφθηκαν τρομερὰ κρήματα. Διάθεσις ἀφαίρεσις, ρυ-
 χδοτητα, φτώχεια κ.λ. κ. κλπ. Βέβαια ὁ κριτικὸς σου μὴς ἔχει δόσεις ὀρήματα γιὰ
 τὸ πὴς ἀντιλαμβάνεται τὸν ρεαλισμὸ. ^μ Δυστυχῶς βρισκόμαστε ἰσὸς σὲ τὸ στάδιο
 ὅπου θὰ ἔπρεπε νὰ συζητήσωμεν μαζὶ του καὶ νὰ ἑξακαθαρίσωμε τὸ τέλος πάν-
 των εἶναι αὐτὸς ὁ ρεαλισμὸς. Δὲν εἶναι δουλειὰ μου ἡ εἰδικὴ ἀνάλυσις ποὺ
 γιὰ νὰ γίνῃ ἠπαιτεῖ καὶ γνώσις καὶ γνώσις τῶν γενικῶν προβλημάτων τῆς αἰ-
 σθητικῆς καὶ τῶν εἰδικῶν τῆς γλυπτικῆς. Ἡ κριτικὴ χλίτες φορὲς νὰ λείπῃ
 ἐν ὀδῶν ἔχωμεν τίποτε νὰ ποῦμε ἢ τοβλάχιστον ἄς ἠπάξῃ κάποιος σωτηριεὸς
 δισταγμὸς καὶ ἰσὸς τῆς παραοχῆς ὀδηγίῶν σὲ καλλιτέχνες μεγάλης προσοφῆς
 ἄς ἠπάξῃ ἡ μαθητεία τοῦ κριτικοῦ σὲ ἔργο τοῦ καλλιτέχνη. Τὸ κέρδος θὰ
 εἶναι σημαντικὸ.

